

Voetbal is een spel dat op bijna heel de wereld wordt gespeeld. Dat dit spel ook de favorite sport van de Papoea's is geworden, is te danken aan één man: Bob Stobbe. Hij zag op een dag dat Papoea's heel behendig en heel lang een van sagobladen gevlochten balletje met de voet in de lucht hielden en toen kreeg hij als het ware een droom: een eigen K.N.V.B. voor de Papoea's. Die droom is uitgekomen, maar we gaan eerst naar Batavia 1923. Op 24 april van dat jaar werd daar Douwe Stobbe geboren.

BOB STOBBE

De coach van Nieuw-Guinea

ziekenhuis om op krachten te komen. Om het half uur moest ik een beetje eten. Ondertussen schreef ik mijn moeder briefjes en zij schreef maar steeds terug met de vraag wanneer ik nu thuis kwam. Pas na een jaar werd ik genezen verklaard en mocht ik naar Batavia. Ondertussen was mij goede vriend met een pakje van mij bij mijn moeder langs geweest en toen hij zei "dit is van Bob" geloofde zij het niet want zij kende geen Bob. Gelukkig had hij een foto bij zich.

In Batavia meldde ik mij bij de Militaire Geneeskundige Dienst. Die zond mij als apotheker-assistent uit naar achtereenvolgens Medan, Pematang Siantar en Padang. Na de eerste politioenele actie kwam ik terug in Batavia en zei dat ik uit dienst wilde. Ik werd toen burgerambtenaar op een militair project. Dokter Karamoy, secretaris van Staat voor Volksgezondheidszaken, zei mij op een dag "jij gaat de oetan (wildernis) in. Jij gaat naar Kota Baroe". Pas enkele dagen later kwam ik erachter dat Kota Baroe Hollandia was. In mijn marsorder stond dat alle materialen, geneesmiddelen en medische apparatuur, die door het 8e legercorps van MacArthur op Nieuw-Guinea waren achtergelaten, geïnventariseerd moesten worden en vervolgens opgezonden naar Makassar. Daarna moest al het Japanse materiaal in Manokwari dezelfde behandeling ondergaan.

Ik was toen 25 jaar en had de tango-prijs van Maison Versteegh gewonnen. In Batavia had ik weer gezelligheid gevonden, maar uiteindelijk besloot ik toch te gaan naar het voor mij onbekende eiland. Ik deed daar mijn werk en ik zag splinternieuwe apparatuur die door KPM-schepen opgehaald werden. Ik dacht nog "jammer dat de Papoea's hier niets van krijgen". In die dagen hoorde ik ook dat Amerikanen o.a. spiksplinternieuwe röntgenapparatuur met een bulldozer van de kade in zee gooiden omdat de Nederlands-Indische Regering een luttel bedrag van de prijs af wilde dingen.

Toen kreeg ik 6 maanden les in Japanse lettertekens ten behoeve van mijn werk in Manokwari. Eenmaal daar aangekomen vond ik weinig achtergelaten Japans materiaal.

Maar op een morgen zag ik een Arfakker bij het ziekenhuis zitten met een chirurgische doekkleem in het oor en die dingen koop je niet zomaar in een winkel. Mij werd verteld dat hij van het achterland (Kébar) kwam en ondanks waarschuwingen van hogere hand besloot ik naar de Kébarvlakte te gaan. Het was 2½ dag lopen, een prachtige wandeling en daar vond ik een compleet ingericht onderaards ziekenhuis om te zoenen: van alles het beste en nog nooit gebruikt. Voorlopig had ik mijn handen vol met de inventarisatie en de opzending van het materiaal naar Manokwari.

Gaandeweg maakte ik veel vrienden onder Papoea's en als ik hen zo bezig

Douwe Stobbe is de zoon van Douwe Stobbe sr., geboren op Terschelling, telg van een zeemansfamilie en het Indische meisje Suze Palmer van den Broek, dochter van de assistent-resident van Pontianak. Douwe sr. was in 1919 naar Indië gegaan, waar hij gezagvoerder bij de K.P.M. werd.

"Pa was een streng man en ervan overtuigd dat zijn kinderen in Indië moesten worden opgevoed. Tijdens een verlof in Holland werd mijn zusje ernstig ziek en mijn moeder zei dat ze nooit meer naar Holland zou gaan. Ik was 7 jaar toen mijn vader alleen naar Holland terugging en mijn moeder niet onbemiddeld achterliet met haar kinderen. Maar hij bleef vader. In de oorlog is hij Engelandvaarder geweest, werd onderscheiden en kon het Amerikaans staatsburgerschap krijgen, maar dat wilde hij niet omdat hij in Indië Nederlandse kinderen had. Later is hij wel hertrouwd.

Direkt na de oorlog ging hij naar Indië om te zien hoe het daar was. Zelf zat ik toen nog in Siam toen hij op een dag bij mijn moeder aanklopte. Mijn zus, toen al getrouwd, maakte open en zei "dag meneer".

"Ik ben je vader", zei Pa duidelijk ontroerd. Mijn moeder was in de keuken en riep "wie is daar Lien?" Mijn zus gaf hem een kop thee en moeder kwam erbij zitten, maar zei niet veel. Pa zei toen "je moet me beloven dat Douwe gaat studeren aan de Zeevaartschool." "Reken daar niet op" antwoordde moeder, "zijn aspiraties liggen op het medische vlak. Na de middelbare school had ik een opleiding gevolgd voor apotheker-assistent en daarna had ik de analisten-opleiding willen volgen aan het bekende Eijkman Instituut in Batavia. Alles wat betreft chemie interesseerde mij en moeder wilde mij naar Holland sturen om er te studeren. "Mam, ik ga nooit van je weg" zei ik toen.

*

In krijgsgevangenschap heb ik het niet zó moeilijk gehad. Ik heb in verschillende kampen aan de Siam-Birma spoorweg gezeten en ik moest vaak kruiden in het bos zoeken voor oudere

collega's in het kamp, die mij voor een broekie aanzagen. "Je hebt nog zo weinig gerecepteerd" zeiden ze dan. Tijdens dat zoeken heb ik veel contact gehad met Siamezen aan wie ik vooral om katjang idjoe vroeg vanwege het hoge gehalte aan vitamine B-E. Soms moest ik invallen als verpleger.

In het kamp werd de naam Bob geboren. Eerst riep men "hé Stob" en "Douwe" en anderen keken dan op of er gestopt of geduwd moest worden. "We noemen je voortaan Bob" was toen de oplossing.

Vlak voor het einde van de oorlog verzocht dokter J. M. Cannoo mij of ik een paar Engelse en Australische officieren wilde verplegen die waren gemarteld - en nog steeds werden - omdat ze een clandestiene radio hadden weten te maken. Die radio overigens heeft ons geholpen het moreel op peil te houden. Die weken van verpleging waren zwaar en om die officieren zo afgebeeld te zien, was ingrijpend. Eén van hen herinner ik me nog: Lt. Ian Lomax van wie ik later een boek van Hemingway heb gekregen. De anderen zijn bezweken. Toen mijn taak erop zat en ik terug werd gebracht naar mijn kamp Temuang, zakte ik voor de poort in elkaar: oververmoeidheid en ik was toch al ondervoed.

Dokter Brouwer nam mij op in de ziekenbarak. En toen kwamen de berichten over de bevrijding. Op een dag kwamen Amerikaanse Super Fortress vliegtuigen over en heel het kamp juichte. Een verpleger, Van den Berg, heeft mij naar buiten gedragen om de eerste voedseldropping te kunnen zien. Toen pas geloofde ik dat het over was. Een andere zieke, Beriz, overleed tengevolge van de emoties.

We kregen toen chocolade repen en met mijn nagel schraapte ik af en toe een klein beetje ervan af om heel zuinig te doen. En eindelijk hadden we ook weer echte sigaretten (Camel). In de tijd daarvoor gebruikten we blaadjes uit de Bijbel als vloeipapier, maar eerst lazen we die altijd.

*

Ik bleef zwak en een Australisch medisch team stuurde mij naar een

Geneeskundige Dienst Nieuw-Guinea. Staande v.l.n.r. A. Klaazen, mw. van Gennip. S. Abas, ?, dr. v.d. Hoeven, ?, H. Manulette en B. Stobbe. Zittend v.l.n.r. hr. Liauw, H. van Oss, hr. Marks, hr. Laban, hr. Hoet, hr. Wildenboer en dr. van Hill.

Ziekenhuis-elftal Hollandia 1958, 10 jaar na de oprichting: van koker tot complete outfit.

zag met iets dat op voetbal leek, wilde ik hen die sport leren. Zelf had ik vroeger mijn hart verpand aan V.I.O.S. Batavia: voetbal is onze sport. Ik ben begonnen met de mantri's van het ziekenhuis. 's Avonds theorie en 's middags oefenen. "Vertel verder wat je geleerd hebt" zei ik altijd. Er kwam steeds meer belangstelling en iedereen was erg enthousiast. In die tijd speelden ze niet in vol ornaat, integendeel, een koker was al veel. Voor een scheidsrechter is dat ook een beetje moeilijk uit elkaar te houden en dus schreef ik aan mijn moeder, die toen al in Den Haag woonde, om naar sporthuis Excelsior te gaan om een hele bestellijst voetbaluitrusting te kopen. Mijn halve salaris ging eraan op, maar de spullen kwamen en er werden steeds meer elftallen gevormd, zodat een competitie mogelijk werd.

Eindeloze bossen vol kalabassen waren de C & A voor de Papoea's en de zee was de blijvende bron van voedsel. Werken deden de meesten dan ook niet. Hun voetbalcontributie betaalden ze met sago en vis die ik verkocht aan de kok van het ziekenhuis waar ik werkte. "Wanneer jullie gaan werken, kunnen jullie met het geld dat je verdient shirts, broeken enz. kopen"

vertelde ik hen. En resident Van der Goot van Hollandia zei mij "Bob, breng ze bij dat ze moeten werken. Schepen moeten gelost worden en de K.P.M. brengt zijn eigen lossers mee." Uiteindelijk wierpen deze oproepen vruchten af. Chinese toko's speelden daarop in door vanuit Hong Kong voetbaluitrustingen te laten komen. Overigens heb ik hierbij veel hulp gehad van mijn vriend Samuel Abas, een bekend oud-korfballer uit Batavia. In de jaren 50 waren er in de regio Hollandia zo'n 3.500 voetballers, die in competitieverband waren georganiseerd. We hadden toe ook een voetbalkrantje: de Madjala Olah Raga. Na voetbalwedstrijden hebben Abas en ik wel eens in de gevangenis gezeten. Dat kwam omdat wij als organisatoren van wedstrijden aansprakelijk werden gesteld voor vechtpartijen op en om het veld. Vrouwenroof was niet zelden oorzaak van strijd tussen de verschillende kampongs en in die strijd gebruikten ze geen bal maar wel parangs (kapmessen). Dankzij resident Van der Goot werden we wel altijd weer snel vrijgelaten. Hoe dan ook: de Voetbalbond Hollandia kwam tot stand en die bond bestaat nu nog steeds, zij het onder de naam Persipura.

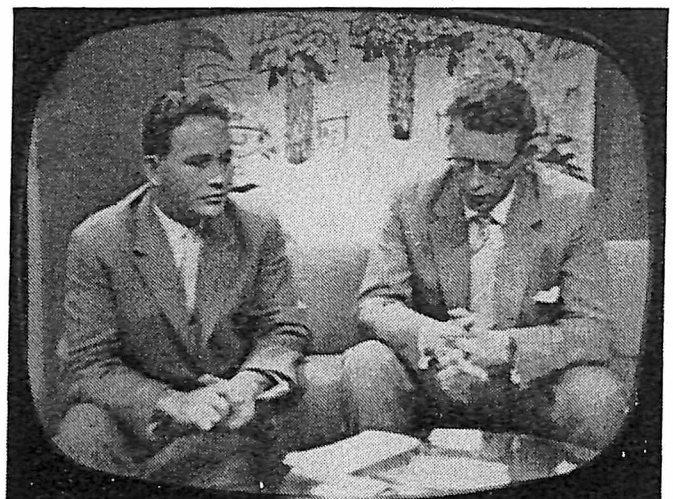
Voor de R.O.N.G. (Radio Omroep Nieuw Guinea) verzorgde ik af en toe een sportpraatje. R. Oosterhof (Suwandi) was toen de baas van die omroep.

Wat mijn eigenlijke werk betreft, werd ik belast met de opleiding van leerling-verplegers, vaccinateurs, laboranten en apothekers-assistenten. Een van de verpleegsters in het ziekenhuis was een Moluks meisje: Martha Watimena. We kenden elkaar natuurlijk, maar meer niet. Dat veranderde in Holland, hier werd zij mijn vrouw op 21 augustus 1964. Zelf ben ik in april 1963 hier gekomen, overigens met een bloedend hart. Beiden hadden we wat spaarcenten en omdat het de bedoeling is dat je maar één keer trouwt, hebben we dat ook groots willen doen in de Beatrixzaal van Hotel Centraal in Den Haag. Ik zie die man van het hotel nog huiveren bij de gedachte dat onder de 300 gasten ook al onze Papoea-vrienden in Holland waren en dat wij persé sateh geserveerd wilden hebben. De zaal had net nieuwe vloerbedekking. Maar een knalfuif is het geworden.

Nog even terug naar Nieuw-Guinea april 1961. Ter gelegenheid van (lees verder volgende pagina)

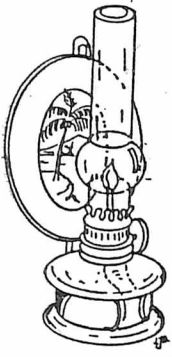

Het echtpaar Stobbe wordt geluk gewenst door Suwandi.

Vertellen over voetbal op Nieuw-Guinea in het programma Sport in Beeld, 1963. Links Bob Stobbe, rechts Herman Kuiphof.

Verfilming van het Indisch Familie Archief

Het I.F.A. beschikt over zeer veel gegevens van de Europese families in het vroegere Ned. Oost-Indië. Die gegevens zijn per familienaam opgeborgen in zogenaamde "familiedossiers". In 1983 hadden we daarvan 6448 stuks, heel wat dus. Toen

zijn al die dossiers, bladzijde voor bladzijde op microfilms vastgelegd, om verlies in de toekomst te voorkomen. Dat werkje omvatte 30.000 bladzijden! Maar, we hadden toen nog niet ALLE Indische families, dus gingen we rustig door met het aanleggen van nieuwe familiedossiers van ANDERE families. Daar hebben we intussen ook alweer duizenden van; en ook die zullen worden verfilmd om ze tegen verlies te beschermen. Dat gebeurt tegen het eind van dit jaar. We zijn daar nu reeds aan bezig, het is een groot karwei.

Het I.F.A. zou zo graag alle Indische

families compleet willen hebben, dat is voor ons wel leuk, maar het is eigenlijk van nog veel meer belang voor de nakomelingen.

Om er dus zeker van te zijn, dat uw familie niet in de duisternis van de onbekendheid zal verdwijnen, doet U er goed aan **nu** aan de slag te gaan. Wacht er niet langer mee, het kan U een avondje kosten. Maak een overzicht van wat U over uw eigen familie (of aangehuwde) weet. Begin bijvoorbeeld bij uw grootouders en ga zo door met de ouders, ooms en tantes en dan uw broers en zusters, neven en nichten, ja als het kan tot uw eigen kleinkinderen. Probeer van ieder de plaats en datum van geboorte, huwelijk en overlijden te vermelden. Kunt U dat niet, schrijf dan "circa" of "voor de oorlog" of iets dergelijks, geef een soort aanwijzing. Stuur dat dan snel op aan het I.F.A., dan wordt het nog meegenomen bij de verfilming, **de allerlaatste gelegenheid**.

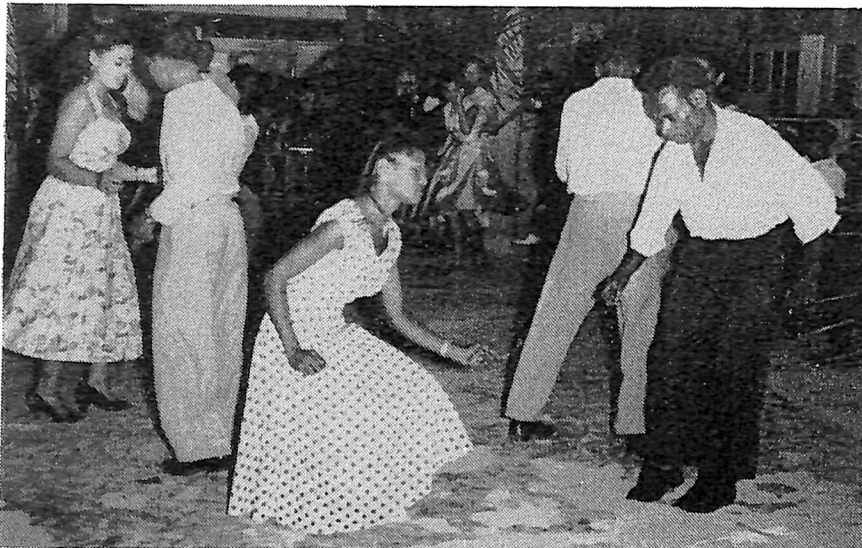
U kunt nog meer sturen; maak kopieën van acten, diploma's, andere stukken, ook foto's, alles wordt met de grootste

(Vervolg: "De Coach van Nieuw-Guinea")

Koninginnedag kreeg ik op het paleis van Gouverneur Plateel een koninklijke onderscheiding. Mijn vader woonde toen in Vlaardingen en las mijn naam in de krant op de lijst van gedecoreerden. Hij nam toen contact op met mijn moeder en vroeg: "Wie is dat, D. Stobbe in Nieuw-Guinea?" "Dat is jouw zoon" antwoordde zij. Diezelfde dag kreeg ik van hem een telegram. "Ik ben trots op je". Sindsdien onderhielden we hernieuwd contact en enkele jaren later heb ik zijn ogen gesloten. In 1963 las ik een advertentie, waarin

een chef de bureau werd gevraagd voor het College ter beoordeling van geneesmiddelen i.o. Volgend jaar zou ik daar mijn 25-jarig jubileum kunnen vieren en dan met pensioen gaan." Dit was en dit is Bob Stobbe. Natuurlijk onderhoudt hij nog sportieve contacten met Nieuw-Guinea, maar ook hij is hier gesettled. Als je hem in actie wilt zien, moet je o.a. bij de Indische Sociëteit Serukun zijn. Daarvan is hij penningmeester. En smaakmaker, want Bob Stobbe is een beminnelijk mens. En zijn moeder, die nu 90 is, zoekt hij nog geregeld op.

RALPH BOEKHOLT

Rock and Roll was in de jaren '50 ook op Nieuw-Guinea geen onbekende dans.

zorg bewaard. En als U soms verhalen kunt vertellen over lief en leed van de familie, over gebeurtenissen en avonturen, over carrières of over het werk, of wat dan ook, schrijf dat op. Later zal een nakomeling daar blij mee zijn.

Het adres van het I.F.A. is:

Vreelandsestraat 14;
2574 RX Den Haag.

D. A. VISKER
beheerder I.F.A.

HET I.F.A. ZOEKT OUDE LEESAPPARATEN VOOR MICROFILMS

Grote bedrijven hadden vroeger ponskaartsystemen, waarin hun gegevens waren opgeslagen; later zijn ze overgegaan naar bestanden, die waren vastgelegd op microfilms en die werden "gelezen" met behulp van "readers". Nu is dat alles verleden tijd, alle kantoren zijn overgeschakeld op grote computers, die nog veel meer gegevens op betere wijze kunnen verwerken.

En de oude readers? Ja, die zijn nu afgeschreven, ze staan nog hier en daar in magazijnen en kelders van de firma's; geen mens kijkt er nog naar om en men wil ze eigenlijk liever kwijt zijn. Lezer, werkt U misschien op zo'n kantoor en bent U in de gelegenheid, desnoods tegen een klein prijsje, een paar van die readers los te krijgen? Het Indisch Familie Archief zou daar erg gelukkig mee zijn. Het I.F.A. is een privé-archief, dat zonder enige financiële hulp en geheel gratis werkt. Voor de gegevens die wij op microfilms hebben staan, zijn readers onmisbaar. Zou U het eens kunnen proberen, desnoods readers met een klein defect (gewoonlijk is de lamp doorgebrand). Ze zijn erg welkom voor ons steeds uitbreidende werk. Als U onsbericht geeft, komen we ze graag ophalen. Alvast hartelijk dank. Ons adres is I.F.A., Vreelandsestraat 14, Den Haag en ons telefoonnummer 070 - 65 50 68.

D.A.V.

In het specifiek Indische bejaarden/verzorgingstehuis

"HUIZE DE LEEUWERIK"

aan de rand van de Veluwe, hebben wij geen wachtlijst meer.

Wanneer U denkt dat de charme van een klein tehuis, 23 personen, uw voorkeur heeft, nodigen wij U uit voor een vrijblijvend bezoek. Het huis dat al 32 jaar een indisch tehuis is heeft nu 12 appartementen nieuwbouw bestaande uit: zijkamer - slaapkamer met vouw wand - keuken - badkamer en terrasje dit alles gelegen aan de boulevard SENANG.

Graag afspraak maken met de directrice Mevrouw J. Th. Aarts, Badhuislaan 1, 6957 DB Laag-Soeren, tel. 08337 - 214.

Voetbal op Nieuw-Guinea

Ik heb in Moesson van 1 september 1987 met belangstelling en natuurlijk ook met een tikkeltje heimwee het artikel over Bob Stobbe "Coach van Nieuw-Guinea" gelezen. Wat Bob Stobbe tot stand heeft gebracht, was zeker uit de kunst. Zo'n persoon hadden wij in 1946 moeten hebben.

Doch ik zou toch wel een kleinigheid willen opmerken. In 1946 speelden we reeds in competitie-verband met een klein aantal clubs: de SOP (School Opleiding Parachutisten), het KNIL, de OVW-ers, de BASIS (Basis mensen, uitgezonden krachten uit Nederland), DRAGON HILL (Contractanten uit Menado, Amboina en Ternate). Dragon Hill is een complex barakken links boven het Kloofkamp, waar destijds ook het Hof van Justitie was ondergebracht en de Politie-School der Algemene Politie (7th Fleeth, later omgedoopt tot IFAR).

De Politie-School was toendertijd ongeslagen. Nogal wiesde, zou je zeggen, met spelers als Janus Manuputtie, Jos Trauerbach, Boelie van Coesvelt, Bert Wiggers, Henk van Leeuwen, om er slechts een paar van op te noemen, in onze gelederen.

De wedstrijden werden gespeeld op de "Karang-Arena" in Berg en Dal. De Basis had een gewezen Baseball-veld (het Amerikaanse leger had een stuk of tien van deze "velden" in en rondom Hollandia aangelegd) omgetoverd tot een wit/creme vlakke die iets weg had van een voetbalveld vanwege de aanwezige doelpalen compleet met net, al waren het camouflage-netten van het leger en haast niet te onderscheiden kalklijnen. Na een regenbui kort voor de wedstrijd, ook weleens tijdens de wedstrijd, moesten vrijwilligers rap met een stok of met de hak van de schoen, een lijn trekken. Wanneer je op het Oostelijk doel afstormde en je wist je vaart niet te houden, dan vloog je subiet tegen de wit/creme rotswand op. Het Westelijke doel was minder gevaarlijk maar wel avontuurlijker, je kwam dan tussen de Lientah's (bloedzuigers) terecht en kon je meteen met Sago-kloppen beginnen. Ondanks al deze hindernissen hebben wij al met al toch wel hele gezellige en sportieve middagen op de "Karang-Arena" doorgebracht. Eind 1947 werd de Karang-Arena wat groter gemaakt, men had daarna minder kans een

bloedneus op te lopen of op een minder prettige confrontatie met Lienta's.

De Politie-School wilde niet achterblijven en op maandag 10 juni 1947 werd een eveneens gewezen baseballveld veranderd in een voetbalveld, geen Karang, maar evenzo bikkelharde rode-klei. Menigeen van de oude Karang/Rodeklei trappers hebben er een levenslange aandenking "Eretekens" (lees lidtekens) aan hun benen van overgehouden. Voor zover ik mij herinneren kan, werd het Kota-Baroe veld in juli/augustus 1948 aangelegd.

Toen in maart 1947 de Politie-School naar Soekaboemi verhuisde en enkele maanden later ook de SOP naar Batoedjadar (Tjimahi) ging, was het gedaan met de competitie. Na vertrek van de Politie-school speelde ik voor de BASIS met o.a. Romijn, Hanhart, Wim Janssen, Voll, Kling en Kees Kuilaars. Kees had een bijzonderheid, hij kon namelijk totaal maar dan ook totaal geen bal met zijn rechtersvoet verzetten, laat staan een voorzet geven. Wanneer hij dan de bal aan z'n rechterzijde toespeeld kreeg, dan was hij gedwongen zich in een andere positie te wringen, maar jeemieneetje wanneer hij de bal goed op z'n linker wreef kreeg, dan was het gelijk een raket. Ja, zelfs onze tegenstanders hebben vaak om het gedoe van Kees moeten lachen. Eind 1948 was het thuisvaren geblazen

RADIO BANGSA JAWA

Sinds december 1986 kunnen inwoners van Amsterdam en omgeving dagelijks hun radio afstemmen op FM 102.4 Mhz als ze willen luisteren naar uitzendingen van **Radio Bangsa Jawa**. Deze particuliere omroep, die is voortgekomen uit welzijnswerk onder Javaanse Surinamers, verzorgt uitzendingen in het Nederlands, Javaans en de Bahasa Indonesia. Radio Bangsa Jawa brengt krontjong, gamelan, Pop-Jawa en Pop-Indonesia. Desgevraagd zei de heer S. Moestadja, voorzitter van de omroep, dat Radio Bangsa Jawa verder informatie geeft, die van belang is voor een ieder die een binding heeft met Indië/Indonesië. "Het streven is dat wij in de toekomst in heel Nederland beluisterd kunnen worden".

Wie meer informatie wenst en/of donateur wil worden van Radio Bangsa Jawa, kan schrijven of bellen naar de heer S. Moestadja, WG-Plein 23, 1054 RA Amsterdam, tel. 020 - 16 76 20.

Tour & Travel Service Bali - Indonesia

L. Bouwmeesterplein 17
Tilburg - Tel. 013 - 42 01 17

Hotels/Bungalows in Bali
(Sanur-Beach + Kuta-Beach)

voor de BASIS mensen, hun 3 jarige contract hadden ze er op zitten. Ik zelf kwam in die periode in de greep van Staatsvijand nummer 1, de **malaria**. De voetballerij kwam op een laag pitje te staan totdat er meer mensen uit Java en Nederland binnen kwamen, waaronder de grote **BOB STOBBE**.

H. R. STEENHUIZEN

Het elftal van de Koninklijke Landmacht of te wel "VITESSE". Einduitslag VITESSE - BINTANG TIMOR 2 - 2.

Het DRAGON HILL elftal (inmiddels "BINTANG TIMOR" geheten). Knielend tweede van links: CHAN. De andere namen zijn mij ontschoten.